

Barn og farger

**Hvordan kan en barnehagelærer jobbe med farger sammen med 1-3
åringer, gjennom materialet maling?**

Emilie Strande Årnes

[kandidatnummer: 310]

Bacheloroppgave

[BKBAC3900]

Trondheim, april 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1.0 Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema	4
1.2 Problemstilling.....	4
1.3 Oppbygging av oppgaven.....	5
2.0 Teorikapittelet	6
2.1 Fargelære	6
2.2 Farger barn foretrekker	7
2.3 Pedagogrollen	8
2.4 Rom og materiale.....	10
2.5 De yngste barnas deltagelse.....	11
2.6 Barn som leker med farger	12
3.0 Metodekapittel.....	14
3.1 Valg av metode	14
3.2 Adgang til feltet	15
3.3 Planlegging av datainnsamling	15
3.4 Utvalg av informanter.....	16
3.5 Beskrivelse av gjennomføring	16
3.6 Analysearbeid	17
3.7 Metodekritikk	17
3.8 Etske retningslinjer.....	18
4.0 Funn og drøfting	20
4.1 Pedagogen i fargelære	20
4.2 Å lade materiale og verktøyene	23
4.3 Rommet	25
4.4 Leke med barn	27

Avslutning	30
Referanser.....	32
Vedlegg	34
Vedlegg 1.....	34
Vedlegg 2.....	36

Forord

Bachelorprosjektet har vært en interessant reise. Jeg har lært, sett og undersøkt mye spennende i denne prosessen. Etter tre fine år på DMMH, har jeg utviklet meg mye og fått masse god kunnskap som jeg vil ta med meg videre ut i arbeidslivet. Jeg vil takke lærere og medstudenter som har gjort disse tre årene så fantastiske. Takk til medstudenter og venner for støtte, korrekturlesing og gode refleksjoner underveis i bachelorprosjektet. En spesiell takk til medstudenten som var med å observere, selv om hen også holdt på å skrive sin egen bacheloroppgave. Jeg vil rette en takk til familien som roet meg ned og komme med gode tilbakemeldinger, og ekstra takk til min bror som har hjulpet meg med korrekturlesing. Takk til barnehagen, barnehagelærere og barna som var med på prosjektarbeidet og som kom med nyttige innspill. Jeg vil også takke læreren som jeg hadde en god samtale med angående temaet i oppgaven. Sist, men ikke minst vil jeg takke mine to fantastiske veiledere som har kommet meg gode tilbakemeldinger, refleksjoner og støtte.

1.0 Innledning

Farger finnes overalt, og en verden uten farger hadde vært trist, rar og kjedelig. Tenk om himmelen, havet, nordlys, solnedgang og blomsterengen hadde vært grå. Vi kan ikke unngå fargene og de påvirker oss. Vi ser fargene før vi ser hva det er, og de har noe å fortelle oss. De fører til læring gjennom eksperimentering, lek og stimulering. Farger er sansestimulerende, og barn får utviklet seg og får erfaringer gjennom fargene (Øien, 2018, s. 295).

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Da jeg skulle velge tema til bacheloroppgaven visste jeg tidig at det skulle være noe innenfor kunst og håndverk. Grunnen til det er mange, men først og fremst er det fordi det er der jeg har fått uttrykke meg, fått lov til å vise meg frem og fått oppleve mestring. I rammeplanen for barnehagen under barnehagens verdigrunnlag, står det at barnehagen skal bidra til barns mestring, livsglede og trivsel (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Da jeg selv har dysleksi som tidvis har vært og fortsatt er utfordrende, er nettopp den mestringen og uttrykket de praktiske fagene tillater, viktig for meg. Jeg tror at det å ha mer fokus på de estetiske fargene i barnehagen vil gjøre at barna får oppleve mer mestring, livsglede og trivsel.

Opp gjennom barndommen hadde jeg mange forskjellige farger på rommet, møblene og klærne mine, så interessen for farger har vært der hele livet. På videregående skole gikk jeg kunstlinje som ga meg mye kunnskap og praktisk erfaring med farger og fargelære. Jeg har selv aldri vært «flink nok» til å lage ting realistisk, og i maleoppgaver på videregående fokuserte jeg da på det abstrakte, fargekontraster og hvordan fargene påvirker maleriet og uttrykket. Det var på videregående at interessen for farger tok et springhopp og det har påvirket hva slags aktiviteter jeg har valgt og hva jeg har reflektert over mens jeg har vært i praksis. I hver eneste praksisperiode har jeg hatt aktiviteter med farge i fokus - for eksempel viste jeg barn at man kan blande sammen to farger for å få en helt ny farge. Jeg sa også navnet til fargene på forskjellige språk. I de barnehagene jeg har vært i har det vært stor forskjell på hvor mye kunnskap, erfaring og interesse barnehagelærere har når det kommer til å jobbe med farger og maleaktiviteter. Jeg har gjennom dette sett hvor mye personalet påvirker barna og hvorvidt det blir mye eller lite fokus på farger og maling.

1.2 Problemstilling

Å sette sammen en problemstilling var en lang prosess. Nettopp fordi mitt valgte tema har mye interessant innhold, og det å skulle snevre ned ble utfordrende. På bakgrunn av min kunnskap, erfaring og interesse ønsket jeg å utforske farger og fargeblanding. Mitt valg av

aldersgruppe er knyttet til opplevelsen av at de yngste barna jeg møtte i praksis viste mye interesse og glede for farger i løpet av dagen. Videre er det, av det jeg har lest, skrevet lite om de yngste barna og farger. Dette gjorde at jeg ble mer interessert i temaet, og det ga meg stor motivasjon til å undersøke hvordan en barnehagelærer kan jobbe med rommet, materiale og barnas deltagelse innenfor farger.

Min problemstilling for bacheloroppgaven ble:

«Hvordan kan en barnehagelærer jobbe med farger sammen med 1-3 åringer, gjennom materialet maling?»

1.3 Oppbygging av oppgaven

I denne oppgaven er det fire kapitler. Kapittel en inneholder presentasjon, aktualisering og begrunnelse av tema, problemstillingen og oppbygging av oppgaven. Kapittel to er teorikapittelet hvor jeg skriver om fargelære, farger barn foretrekker, pedagogrollen, rom og materiale, de yngste barnas deltagelse og barn som leker med farger. Metodekapittelet er det tredje kapittelet og her redegjør jeg for valg av metode, adgang til feltet, planlegging av datainnsamling, utvalg av informanter, beskrivelse av gjennomføring, analysearbeid, metodekritikk og etiske retningslinjer. Det fjerde kapittelet er funn og drøfting, her vil jeg presentere funn og drøfte det opp mot teori. I funn og drøfting skriver jeg om pedagogen i fargelære, å lade materiale og verktøyene, rommet og leke med barn. Til slutt kommer det en avslutning, etterfulgt av referanser og vedlegg.

2.0 Teorikapittel

I teorikapittelet har jeg valgt å ta med teori om farger, barnehagelærerrollen, rom og materiale og de yngste barna. Dette er for å kunne svare på min problemstilling. Teorien jeg har valgt er relevant for å kunne drøfte funnene som kommer i funn og drøfting kapittelet.

2.1 Fargelære

Farger forteller oss noe, det kan være om en frukt er moden eller at mat er ødelagt. De er ikke bare der til å farge verden og gi oss fine opplevelser, men også for å gi oss informasjon om at vi skal stoppe ved rødt lys. Farger som er en så stor del av vårt liv er noe vi burde ha mye kunnskap om, men det viser seg at det ikke er tilfelle. (Forstlind, 2005, s. 4).

Ittens fargelære blir brukt over hele verden både i praktisk arbeid og undervisning. Det var Johannes Itten som lagde fargeblandingssirkelen, og han var kunstpedagog og maler. Fargesirkelen består av primærfarger, sekundærfarger og tertiærfarger. Primærfargene er blå, gul og rød. Det er viktig å bruke farger som er egnet til å lage fargesirkel for å gjøre blandingen av fargene klare. Øien (2018, s. 319) skriver at erfaringsmessig bør man velge en rødfarge som ikke har for mye gult i seg, fordi hvis en blander denne med blå vil ikke fargen bli fiolett men heller en brun-aktig farge. Det anbefales å bruke yellow (gul), cyan (blå) og magenta (rød). I spekteret er det de tre fargene som danner grunnlaget for de andre fargene.

Bilde 1: Ittens fargesirkel, malt av Emilie Årnes.

Sekundærfargene er fargene som blir blandet av to primærfarger- for eksempel gult og rødt blandes til oransje. Itten har plassert sekundærfargene mellom sine blandingsfarger. Ved å blande primærfargen med sekundærfargen får man tertiærfarger. Et eksempel på en tertiærfarge er blågrønn, som man får ved å blande primærfargen blå med sekundærfargen grønn (Øien, 2018, ss. 319-321).

Å arbeide med fargeblanding i barnehagen kan man gjøre igjennom ulike eksperimenter. Barna blir godt kjent med fargene ved å blande og utforske fargenes muligheter, og i tillegg se og sanse de ulike uttrykkene fargene kan gi. Det finnes nesten ingen begrensninger når det kommer til redskaper man kan bruke når man skal blande farger. Alt fra det mest kjente som pensler eller hender til kvister eller skjeer. Gjennom å eksperimentere med fargeblanding kan det skape stor glede hos barn og være en morsom måte å leke med farger på. Å bruke noe annet enn bordet å male på som for eksempel gulvet kan gi større muligheter for kroppslig lek, siden et bord kan gi begrensninger. Det kan, for eksempel, bli mer samarbeid ved å male på gulvet. I arbeidet med farger, er det også viktig å reflektere over at konsentrasjon og tålmodighet er noe barn kan trenge. Dette er fordi farger kan overraske om barn lytter til det øynene ser (Øien, 2018, s. 324 & 325).

2.2 Farger barn foretrekker

Medvirkning blir lagt vekt på i rammeplanen for barnehagen og at det er barnehagens oppgave å ivareta dette. Barn har rett til medvirkning, de skal få og bli oppmuntret til å uttrykke seg, på egne vilkår. Man skal tilpasse barnets erfaringer, modenhet, behov, egne forutsetninger og alder (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27). Dette vil også være gjeldende i barns utforskning av farger.

En undersøkelse som Øien (2018, s. 304) referer til viser at barn i 3-5 års alderen foretrekker røde farger i innemiljøet, mens lilla kommer på andreplass. I tillegg er det de kjølige fargene fremfor de varme fargene barn foretrekker i snitt. Det barn minst foretrekker er gul og oransje. Den viser også at rødt, rosa og lilla er barns favorittfarger, og at skarpe farger er det majoriteten av barn foretrekker. For mye sterke farger kan igjen ha en negativ effekt og etter som barn blir eldre foretrekker de mindre sterke farger. Det finnes mange undersøkelser og ulike svar på hva barn foretrekker av farger og ikke. Siden det er så mange ulike svar, er det vanskelig å gi et endelig svar. Likevel kan man i de ulike undersøkelsene se at barn foretrekker noen farger fremfor andre. Det at barn har egne meninger og at de foretrekker de kjølige fargene er forskere enig i (Øien, 2018, s. 304 & 305).

2.3 Pedagogrollen

Som barnehagelærere skal man være en rollemodell for barna og personalet i barnehagen, og er den som skal ivareta barnehagens oppgaver. Under fagområdet kunst, kultur og kreativitet i rammeplanen for barnehagen står det at personalet skal utvide barns forståelse, bidra til eksperimentering, undersøkelser, utprøvnings og undring og stimulerer deres nysgjerrighet. Personalet skal også støtte, berike, gi rom, være oppmerksom, vise respekt og være lyttende i møte med kunst- og håndverksaktiviteter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 15 & 51).

De yngste barna i barnehagen er barna som er under 3 år. Erfaring og kunnskap en barnehagelærer har om de yngste barna vil variere. Da det tidligere ikke var mange barn under 3 år i barnehagen, har det tradisjonelt vært lite fokus på de yngste barna i barnehageforskning og utdanningen av barnehagepedagoger. Vi vet nå at det er viktig at barnehagelærere får mer kunnskap om de yngste barna. Tidligere så man på de yngste barna som ufullkomne voksne, uten kompetanse, umodne, «tomme krukker» som skulle fylles. Dette synet på barn kan kalles *becomings* (skal bli). I dag ser man mer på de yngste barna som «det kompetente barnet» eller barn som *beings* (er). Men ikke alle ser på barnet som «bare kompetent», for det har blitt mer oppmerksomhet på barn i en helhetlig kontekst. Det at de yngste barna ikke behersker verbalspråket gjør at de skiller seg ut fra resten av befolkningen. De yngste barna kan lett bli oversett og overhørt siden vi legger så stor vekt på verbalspråket i vårt samfunn (Greve, 2014, s. 124 & 125).

For en barnehagelærer er det at hen tar et barneperspektiv viktig. Det handler om å imøtekomme barna og få en forståelse for hvordan barn nærmer seg materialet eller temaet. Som barnehagelærer er det å øve seg på å observere og lytte, ikke ha forventninger og se etter barns sanselige og kroppslige uttrykke særlig viktig blant de yngste barna i barnehagen. De yngste barna har ennå ikke utviklet et verbalspråk og det er gjennom lyder, gester, mimikk, og ord barn får uttrykket sine meninger (Kjær, 2019, s. 92).

Danning i kunst og håndverk, handler om å skape trygghet, glede, pågangsmot og skaperlyst, og handler ikke bare om å forme og utforske materialer, utstyr, arbeidsmåter og teknikker. En trygg leder kan bidra til at frykten for å ikke prestere bra nok eller at personalet får et smalt syn på hva som er godt nok forsvinner eller blir glemt av barna og andre i personalet. Å forme eller tegne handler ikke bare om å lage noe som personalet kjenner igjen eller som er naturalistisk. Barn kan bli sett på som vanskelige av personalet om de ikke bruker opp det fine arket, bråker «feil» med materialet eller samler på «feil» pinner. Barnet får da negativ

oppmerksomhet. Hvis man som barnehagelærer hele tiden ser etter det fine riktige, flinke eller det rette resultat blir det vanskelig å fremme danning. En kan heller se på prosess, og etter det unike, uperfekte, uferdige, originale eller snodige (Fønnebø, 2015, ss. 32-35). Ifølge Moe (2018, s. 116) regnes nei som et fyord i skapende/estetiske prosesser. Å bruke ordet nei vil oppleves som å bli oversett eller bli sagt imot, og det vil skape usikkerhet og sannsynligheten for at barn ytrer seg igjen blir mindre. Fønnebø (2015, s. 35) skriver at om det tilføres noe nytt eller ikke-forestillende i de skapende prosessene er det lettere «å glemme seg selv». Fønnebø referere til Hege Hansson som skriver om kunstneriske forstyrrelser som er å tilføre nye teknikker eller materialer kan leken, eksperimenteringen og undersøkelseslysten bli lagt vekt på.

Som pedagog kan man gå inn i tre forskjellige roller når man er i en prosjektprosess. Kjær (2016, ss. 104-107) er inspirert av den etnografiske observasjonsmetoden når hun beskrev rollene som bak, ved siden av og foran.

Når man skal forstå og se barns kunnskap i det temaet som er valgt er det å stå *bak* mest praktisk. Det å stå bak barna handler om og observerer og lytte i rollen som pedagog. Dette er for å møte uttrykkene og hjelpe barna til å utvikle seg videre. Å dokumentere og å stå i denne rollen kan gi barnehagelæreren kunnskap om barns fasinasjoner og interesse om et tema. Det vil være til hjelp når man skal jobbe videre med temaet sånn at barna får utfordret seg og det skjer eventuelle forbedringer.

Å stå *ved siden av* handler om at den voksne og barnet er sammen og i samspill, som skjer når pedagogen tar fatt i spontane situasjoner hos barn. Pedagogen og barnet er med på situasjonen med de samme premissene og sammen eksperimenterer, ler og undrer seg. Dette skape likeverdighet mellom partene. En annen måte å være ved siden av på er å ta den veiledende rollen. Når pedagogen skal hjelpe barnet i en situasjon det står fast i gjør man det ikke mer enn det er nødvendig. Det er en balanse den voksne skal holde som er mellom å være ved siden av og å holde det innenfor rammer og regler, men samtidig ikke ødelegge den kreative prosessen til barnet.

Når pedagogen står *foran* tar pedagogen en styrende rolle, og setter rammer og strukturer. Pedagogen skal ha respekt for barnet, men samtidig ivareta sin autoritet. Denne rollen er nødvendig når man skal jobbe med prosjektarbeid. Pedagogen som står foran er der for at prosjektet får en mening, en inspirerende stemning og setter de fysiske rammene. I denne rollen kan man skifte fra å være i rollen «litt bak» og «litt foran» ved behov.

2.4 Rom og materiale

Innenfor fagområde kunst, kultur og kreativitet som blir skrevet om i rammeplanen for barnehagen skal barnas estetiske og lekende uttrykksformer bli støttet ved å få tilgang til rom og materialer. Barn skal få uttrykke seg estetisk ved å bruke ulike verktøy, teknikker og materialer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51).

Omgivelsene påvirker oss både bevisst og ubevisst. Mens man kan føle at det er behagelig å være i et rom, kan man i andre føle seg utilpass. Rom kan gi oss informasjon om hva a vi skal eller kan gjøre i rommet. I barnehagen har rommets iscenesettelse betydning for hvordan barna vil reagere i rommet, for eksempel hvis det er iscenesatt til fysisk aktivitet vil barn reagere annerledes enn om det er iscenesatt for kunst- og håndverksaktiviteter. Som barnehagelærer er det å gjøre noe med arkitekturen ikke så enkelt, men en kan gjøre noe med romlig løsninger og inventar (Moe, 2018, s. 178 & 179).

I tillegg til det Moe skriver om hvordan omgivelsene påvirker oss, så skriver Hansson (2016, s. 25) at rommet kommuniserer med oss. Rommet kommuniserer på ulike måter og det skjer bevisst og ubevisst, villet og ikke villet. Når barn er inne i et rom er det rommets beskaffenhet og tidligere erfaringer som påvirker barna til hva slags handlinger som kan skje i det rommet. Her kan man se likheter med rommet som den tredje pedagog som kommer fra den Reggio Emilia-inspirerte pedagogiske filosofien. Å se rommet som den tredje pedagog handler om at rommet skal inspirere til læring, lek og skapende aktiviteter. Det skal være tilgjengelig og tilrettelagt for og med barna (Moe, 2018, s. 181).

Personalet vil på samme måte som barn bli påvirket av rommet, det skjer raskt og ubevisst. Hvor god rommets beskaffenhet er, har betydning for hvor mye eller lite samsvar det er mellom det rommet kommuniserer og handlingene til barnet eller personalet. Vi kommuniserer ikke bare verbalt og non-verbalt, men også igjennom det som er i rommet som for eksempel materialet, farger, møbler og lys. Eksempelvis kommuniserer stoler og bord sammen at man kan sette seg på stolene ved bordet. Tar man derimot bort stolene vil det kunne kommunisere at man kan utføre mer fysisk aktivitet, som for eksempel å gjemme seg under bordet. Fjerner man både stol og bord, kan det oppfordre til større fysiske aktiviteter slik som løping. Hvilke møbler og rekvisitter som befinner seg i rommet avgjør hvilke aktiviteter barnet kan utføre og også hvilke ideer barnet vil få (Hansson, 2016, s. 25 & 26).

Som pedagog er det å ha gjort klart rommet for aktiviteten som skal foregå viktig, nesten like viktig som selve gjennomføringen av aktiviteten. Å gjøre klart rommet kan bety for eksempel å sette på musikk, legge frem alt utstyr, ha ting klart og rydde bort ting som kan forstyrre.

Dette gir rommet en stemning og kan da hjelpe barna med å bli sporet inn på det som skal skje (Kjær, 2019, s. 55).

I barnehagen kan vi møte på mange ulike materialer som tekstil, papir, klosser, maling, leire, naturmaterialer eller gjenbruksmaterialer. I alle kunst og håndverksaktiviteter er materialer fundamentalt, og materialet blir resultatet eller sluttproduktet. Det å ha kjennskap til materiale vil gjøre det lettere å bruke materialet i barnehagen. Som barnehagelærer er det viktige med bred kunnskap om ulike materialer, da en slags basiskunnskap. Basiskunnskap i tillegg til dybdekunnskap er da noe man kan se på som svært bra kompetanse (Moe, 2018, s. 160 & 161).

Pedagogen eller et annet barn kan lade et materiale ved å sette dem i bevegelse eller bruke dem. Materialet blir påført en energi som appellerer til barn, og det gjør materialet mer attraktivt for barnet. Ved å lade materialet inviterer pedagogen barnet til å delta ved å gjøre det oppmerksom på materialet. Hvis barnet begynner å miste interessen for materialet i prosjektet, kan pedagogen gjøre en endring, skape spenning eller bruke materialet på andre måter. Pedagogen gir da materialet ny drivkraft som vekker barnets oppmerksomhet, utforskertrang og da bli trukket mot materialet (Kjær, 2019, s. 47 & 48).

2.5 De yngste barnas deltagelse

I barnehagen skal barn få delta, dette blir belyst i rammeplanen for barnehagen. De yngste barna har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barns ulike verbale- og non-verbaleuttrykk skal bli respondert, anerkjent og stimulert. Barn har rett til å bli oppmuntret, sett, hørt og å delta i aktiviteter. Barn uttrykker seg forskjellig, og de skal bli anerkjent og føle seg sett for den de er (Kunnskapsdepartementet, 2017, ss. 9,10, 23, 27 & 43). Barnehagen skal fremme deltagelse, og samtidig anerkjenne at barn kan delta på ulike måter.

Observerer man barn i første leveår kan man se det er mye sanselig utforskning og eksperimentering. Barnet utforsker et materiale ved hjelp at et verktøy som for eksempel hendene. Det er viktig for barns utvikling å få utviklet sanseapparatet, ved å få opplevelser og erfaringer gjennom sansene og å få møte forskjellige materialer. Vann er et materiale som kan gi mange ulike estetiske erfaringer fordi vi både kan sanse det i flytende, fast, dampet, varm og kald form. Gjennom flere erfaringer med vann i forskjellig form, kan barn oppleve estetisk erkjennelse (Moe, 2018, s. 161 & 162).

Kjær (2019, s. 29 & 30) skriver om barns deltagelse i aktiviteter, og som voksen er det interessant å se at barn deltar på ulike måter. Kjær referer til forskeren Sven-Erik Holgersen (2002) som er førsteamanuensis i musikkpedagogikk ved Aarhus universitet. Han har forsket på barns ulike måter å delta på, og delt det inn i fire deltagelsesstrategier. Disse kan være til hjelp for pedagogen med å få en forståelse for hva barn mestrer og den kroppslige deltagelsen til barn.

1. *Imitasjon/etterligning* er den første deltagelsesstrategien, og handler om når barn hermer etter for eksempel ett annet barn eller voksen. Barnet kan da prøve å herme etter kroppslige bevegelser, ord eller lyder. Det kan gå ut på å imitere et annet barns lyder eller bevegelser, og barn går oftest etter det ytre kjennetegnene.
2. *Innlevelse* er den andre deltagelsesstrategien, denne handler om at barna identifiserer seg med det den etterligner eller aktiviteten. Det er altså ikke bare etterligne/herme etter de ytre kjennetegnene som i imitasjon/etterligning, men å gå inn å få en dypere forståelse av det barnet etterligner.
3. *Å tilføye noe nytt* er den tredje deltagelsesstrategien. Det handler om å tilføye noe nytt eller finner en egen vei å gå. Når et barn opplever trygge og stødige rammer, vil barnet ønske å utvikle noe nytt.
4. *Bortvendt engasjement* er den fjerde deltagelsesstrategien. Den går ut på at barnet ikke deltar aktivt, men observerer fra sidelinjen. Barnet kan være bortvendt engasjert på ulike måter. Den ene gir barn uttrykk og er engasjert, og i den andre observerer barnet det som skjer (Kjær, 2019, s. 29 & 30).

2.6 Barn som leker med farger

I rammeplanen for barnehagen står det om å ivareta barns behov for lek. Lek i barnehagen skal ha en sentral plass, og det er der for barns utvikling og læring. Det skjer både i fellesskap og alene. Personalet skal inspirere til lek ved å legge til rette materialer, tid og rom (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20).

Barnehagen er en viktig læringsarena, og læring skjer i samspill med andre og med miljøet. Personalet skal fremme læring gjennom ulike opplevelser, kunnskaper og materialer. Barn bør bli inspirert og utfordret av personalet til nye og tilrettelagte aktiviteter. Dette er for at barn skal få lære om farger og få gode opplevelser med farger på flere områder. Barn skal få mulighet til skaperglede og bruke fantasien, gjennom å introduseres for ulike materialer, teknikker og redskaper. For at barn selv skal bli motivert og bli trygg i aktiviteter med farger og på å leke med farger er det viktig at de opplever mestringsfølelse og får gode erfaringer

med farger. Det å ha mindre grupper med barn i fargeaktiviteter kan gi ro, gode samtaler, refleksjon og kontakt med enkeltbarnet (Øien, 2018, s. 315 & 316). Ifølge Öhman (2012, s. 15) er det i leken barn får utrykke seg, danne en følelsen av mestring og kompetanse og god selvfølelse. Å få tid og rom til å leke er av avgjørende betydning. Øien (2018, s. 316) skriver at for å opprettholde motivasjonene og engasjementet bør aktiviteten være lystbetont og meningsfylt. Å ta barns ideer og innspill på alvor er viktig fordi da viser vi barnet forståelse og respekt. Dette er med på at barnet opplever mestring som er motiverende for barnet.

3.0 Metodekapittel

Metode handler om hvordan man samler inn og analyserer informasjonen fra virkeligheten, og hva informasjonen forteller oss gjennom tolkning. Metodens viktigste kjennetegn er grundighet, systematikk og åpenhet (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 25).

3.1 Valg av metode

Jeg har valgt å bruke kvalitativ metode i min bacheloroppgave, og for meg var det metoden som kom før problemstillingen. Allerede før siste semester hadde jeg bestemt at jeg ville gjennomføre prosjektarbeid eller aktiviteter med en barnegruppe og bruke observasjon som innsamlingsmetode. Problemstillingen er retningsgivende for den sier noe om at jeg skal jobbe nært en barnehagelærer og barn, men også at jeg skal observere hvordan man kan jobbe med farger gjennom materialet maling. I kvalitativ forskning er det flere ulike innsamlingsmetoder og noen av dem er intervju, gjennomføring av prosjekter, observasjon og samtaler. I kvalitativ forskning er det også kontekst og fortolkning som er sentrale begreper, og det å se mennesket i hverdagslige handlinger. (Bergsland & Jæger, 2014, s. 67 & 68).

Jeg har utført et prosjektarbeid med vekt på farger i en barnehage der jeg, en barnehagelærer og 5 barn har hatt 3 ulike maleaktiviteter på tre ulike dager. Kjennetegn ved et prosjektarbeid er at det er prosessorientert, temaorientert og deltakerstyrt, og i tillegg er samarbeid og samspill i små barnegrupper sentralt, samt dokumentasjon underveis (Kjær, 2016, s. 18 & 19). Jeg definerer det prosjektet jeg har gjort som et prosjektarbeid, likevel er det viktig å påpeke at noen ting ikke var mulig å gjøre på grunn av varighet og tid til datainnsamling. Det var spesielt to ting som ikke var mulig å gjennomføre. Den ene var å dokumentere underveis under de ulike aktivitetene. Jeg har ikke fått tatt bilder og video av barna underveis under aktivitetene, men ved å ha gjort observasjoner, samtale før og etter aktivitet og tatt bilde av resultatet har jeg like vel fått dokumentert. Den andre tingen som ikke var mulig å gjennomføre var at det er deltakerstyrt. Ved at jeg bevisst valgte temaet farger, som jeg har sett at barn har vært/er opptatt av. I tillegg til at aktivitetene er utforskende ble aktiviteten likevel noe deltakerstyrt.

Innsamlingsstrategiene jeg har valgt å bruke er observasjon, både feltobservasjon og løpende protokoll. Feltobservasjon innebærer at jeg observerer ute i felten som en aktiv deltaker og samspiller med dem jeg skal observere. Samtidig bruker jeg aktivt meg selv for å analysere og forstå det som foregår i felten. Medstudenten som var med brukte løpende protokoll, noe som vil si at hen satt på sidelinjen med penn og notatbok, og noterte sammenhengende det som

skjedde (Bergsland & Jæger, 2014, s. 74 & 75). Jeg har også valgt å bruke samtale som innsamlingsstrategi. Samtalen ble styrt av noen spørsmål jeg hadde forberet på forhånd, og handlet om å få barnehagelærerens refleksjoner om sin egen rolle, temaet og aktivitetene. Observasjon og samtale står nært hverandre, man har ofte behov for en samtale etter eller før en observasjon. Grunnen til dette er at observasjon og samtale utfyller hverandre gjennom at de gir en mer utdypende forståelse av datamaterialet (Bergsland & Jæger, 2014, s. 73).

3.2 Adgang til feltet

Jeg visste allerede semestre før innsamlingen startet at jeg ønsket å benytte meg av en kvalitativ metode, og derfor kontaktet jeg tidlig barnehagelæreren. Jeg har kjennskap til barnehagelæreren og avdelingen hen jobber på, og fikk muntlig bekreftelse på at det var mulig å gjennomføre prosjekt/aktiviteter hos dem. Da jeg fant ut av at jeg ville ha et fargeprosjekt tok jeg kontakt med barnehagelæreren igjen, og spurte om jeg kunne gjennomføre prosjektet i barnehagen med barnegruppen. Det er viktig å ta kontakt med barnehagen tidlig fordi barnehagen får flere henvendelser om prosjekter, oppgaver og kan ha praksisstudenter. Uansett kjennskap til barnehagen er det sentralt å gi informasjon om prosjektet og formulere et samtykkeskjema (Bergsland & Jæger, 2014, s. 79 & 80). Etter at barnehagelæreren hadde godkjent at jeg kunne ha prosjektet der, begynte jeg å idémeldre og finne inspirasjon til aktiviteter. Da jeg hadde funnet 3 aktiviteter jeg syntes virket interessant, og som ville passe godt til problemstillingen og tema, sendte jeg de inn til veileder.

3.3 Planlegging av datainnsamling

Under planleggingsfasen jobbet jeg med undersøkning av materialet og verktøy jeg ville bruke. Under aktivitetene skulle barna få fargene rød, gul og blå. Fargene skulle være så like som mulig magenta(rød), yellow(gul) og cyan(blå) (Øien, 2018, s. 321). For å finne ut hvilken maling jeg ville bruke, undersøkte jeg på nett og snakket med folk jeg kjente. Jeg fant flere malinger jeg kunne bruke, men de var vanskelige å få tak i. Jeg prøvde å lage egen maling, men fikk ikke de fargene jeg ønsket (Liberio, u.d.). Jeg kontaktet barnehagelærer og hen fortalte at de hadde maling vi kunne bruke. Jeg brukte også tid på å finne ark som ikke ble ødelagt med en gang. Tidligere har jeg hatt erfaring med en del forskjellige papirkvaliteter og ut ifra de erfaringene valgte jeg å bruke akvarellark. Disse arkene tåler mye, fordi de har høy vekt per ark (180 gram) og er laget for å få mye vann på seg. I maleaktiviteten malte barna med leker, skje, plastmappe og kroppen. Jeg valgte ganske uvanlige verktøy å male med, samtidig som det er verktøy som barna ser hver dag. Å male med pensel var et alternativ, men siden dette er noe barn ofte maler med ville jeg heller utfordre, skape spenning og tilføye noe

nytt ved å bruke leker, skje og kroppen som verktøy i maleaktivitetene. Jeg forberedte noen spørsmål til samtalen jeg skulle ha med barnehagelæreren. For å få oversikt over forutsetninger, hva jeg trengte og hvordan det skulle gjennomføres lagde jeg en didaktisk plan over de ulike aktivitetene. Jeg fikk ha med meg en medstudent som kunne være med som observatør på aktivitetene og samtalen, for å øke reliabiliteten. Dette kommer jeg inn på senere i metodekapittelet.

3.4 Utvalg av informanter

Da jeg skulle velge informant vurderte jeg å velge en som har mye kunnskap om farger og kunst og håndverk, eller en jeg har en relasjon med og som jeg kjenner. Jeg valgte et form for strategisk utvalg som innebærer at informantene er hensiktsmessig for å besvare oppgaven. Jeg som forsker har da en klar oppfatning av hvem som deltar i prosjektet (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 430). Jeg ville ikke ha noe krav om at barnehagelæreren eller barnegruppen skulle ha fokus på farger eller kunst og håndverk. Dette handler om at jeg vil at denne oppgaven skal gjøre at alle barnehagelærere får kunnskap, inspirasjon og ideer, sånn at de blir mer motivert til å jobbe med farger og estetiske prosjekter. Jeg kjente barnehagelæreren og barna fra før. Å ha en relasjon til barnehagelæreren og barna som deltar i prosjektet er hensiktsmessig. Nettopp fordi både på grunn av de begrensede antall aktivitetene som skulle gjennomføres og oppfølgingssamtalen med barnehagelæreren. Jeg vil komme inn på hvorfor relasjon til informantene kan være negativt når jeg skriver om reliabiliteten senere i metodekapittelet.

Jeg avtalte med barnehagelærer at hen kunne komme med forslag til barn. Mitt krav til utvalget var at det skulle være en spredt aldersgruppe med barn i alderen 1-3 år.

Barnehagelæreren valgte barn som hen visste var interessert i både maling og nye aktiviteter. I tillegg tenkte hen på barn som ikke blir påvirket av nye ukjente mennesker.

3.5 Beskrivelse av gjennomføring

På forhånd hadde jeg avtalt med barnehagelæreren dato og tider som jeg og medstudent skulle komme til barnehagen. Vi møtte opp 30 min før hver aktivitet skulle starte for at vi skulle ha 15 min til å gjøre klart rommet/materialene og 15 min til samtale med barnehagelæreren. Vi hadde også samtale etter hver aktivitet

Dag en startet med at barna kom inn, satte seg på stolene og fikk på seg malefrakker. Jeg delte ut malingen og samtidig spurte hva fargene het. Lekene vi skulle male med hadde jeg gjemt i

en pose, som jeg tok opp og viste frem en etter en. Barna virket skeptiske i starten og tok ikke mye maling på lekene, men etter vært var det lekene som ble malt på og ikke arket.

Dag to startet med at barna kom inn, fikk på seg malefrakker. Jeg tok fram skålene med maling og spurte barna hva de forskjellige fargene het. Tok frem posen for å skape spenning over hva vi skulle male med i dag, som var skjeer og plastmappe. Barna brukte skjeene til å male med på ulike måter, og når plast mappen kom var det noen som var mer interessert i å holde på med den enn andre. Etter at plastmappen var fjernet fortsatte barna å male.

Siste dag startet med at jeg møtte barna i gangen slik at de ikke så rommet før vi skulle starte. Sammen gikk vi inn på rommet hvor border og stoler var flyttet til side, på gulvet lå det tre store A2 ark som var teipet sammen og maling i skåler. Vi satte oss på gulvet og jeg og barnehagelærer forklarte hva vi skulle gjøre. Da barna hadde fått kledd av seg gikk de rett til arket og malingen, noen var mer beskjedne enn andre. Alle barna ble med å male og de malte både på seg selv og på arket. Etter en stund begynte noen barn å løpe rundt arket, meg og barnehagelæreren, så malte de litt på arket og tilbake til løping.

3.6 Analysearbeid

Jeg har valgt å ta inspirasjon fra temaanalyse da jeg skulle analysere datamaterialet. Thagaard (2018, s. 171) skriver at i temaanalyse blir oppmerksomheten rettet mot ulike temaer som fremstilles i prosjektet. Temaanalyse benyttes dermed for å gå i dybden på de ulike temaene.

Jeg startet med å lese igjennom feltobservasjonene og de løpende protokollene flere ganger og skrev ned stikkord i marginen. Jeg brukte farger til å dele opp teksten etter ulike kategorier og senere tok jeg disse kategoriene og så på hva som svarte på min problemstilling. Thagaard (2018, s. 152) skriver at for å bli fortrolig med innholdet og danne en helhetlig oppfatning av fenomener i teksten er det viktig å lese teksten flere ganger. Jeg analyserte teksten min på den måten slik at jeg fikk lest igjennom teksten flere ganger.

3.7 Metodekritikk

Å være kritisk og reflektere over egen metode og innsamlingsstrategi er viktig, da den ikke er feilfri (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Jeg har valgt å bruke begrepene validitet og reliabilitet innenfor kvalitativ metode.

Ifølge Thagaard (2018, s. 189) handler validitet om resultatene fra forskningen og hvordan dataen er tolket, og om gyldigheten av tolkningen til forskeren. Jeg har styrket validiteten til prosjektet ved å gjøre forskningen transparent. Jeg viser teoretisk grunnlag for tolkning,

analyseprosessen og hvordan analysen gir grunnlag for tolkningene og konklusjonen jeg har kommet til. En konkret måte å presisere begrepet validitet på kan være å stille spørsmålstegn ved om tolkningen er gyldig i forhold til virkeligheten som studeres (Thagaard, 2018, s. 189).

Thagaard (2018, s. 187) skriver at reliabilitet handler om troverdighet og pålitelighet. Det som kan være med på å svekke reliabilitet i oppgaven er at jeg ikke søkte NSB (Norsk senter for forskningsdata, u.d.) om å ta lydopptak av samtalen med barnehagelærer eller bilde og video av prosjektet/observasjonen. Samtidig er det en styrke at jeg har hatt med en medstudent som har vært observatør i prosjektet og samtalen. Thagaard (2018, s. 188) skriver at det å samarbeide med andre forskere i forskningsprosessen eller at det i prosjektet deltar flere forskere kan være med å styrke reliabiliteten. Hvis en skal se på påliteligheten av dataen vil gjentatte målinger ikke nødvendigvis gi samme resultat. Reliabiliteten i oppgaven blir styrket ved at jeg har en relasjon med barnehagelæreren og barn, men dette kan også være en svakhet. Ifølge Thagaard (2018, s. 75) kan det at det har utviklet seg en vennskapsrelasjon mellom forsker og deltager skape utfordringer. En av årsakene til dette kan være at jeg som innsamler får privat informasjon som ikke er relevant eller som kan farge synet på dataen. Jeg som deltagende forsker har vært oppmerksom på dette under innsamlingen av data. Jeg ser likevel på det å ha relasjon som at den styrker reliabiliteten og valgte å se på relasjon som viktigere enn å finne en barnehagelærer og/eller barnehage med fokus på farger og kunst og håndverksfag.

3.8 Etiske retningslinjer

Jeg som forsker har etiske hensyn jeg må ta. Bergsland og Jæger (2014, ss. 83-85) skriver om tre hovedprinsipper som er informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser.

Informert samtykke handler om å gi informasjon om formålet, hvem som er ansvarlig, hva det innebære å delta, at det er frivillig og at man kan trekke seg når som helst og å formidle hvordan opplysningene skal brukes og oppbevares (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83). Jeg hadde med dette i samtykket jeg skrev til foreldrene til barna og barnehagelæreren som skulle være med å delta. I tillegg til dette fikk barnehagelæreren et skriv med informasjon om aktivitetene som skulle gjennomføres.

Konfidensialitet går ut på å ikke avsløre deltagerens identitet ved å ikke offentliggjøre personlig data som for eksempel navn (Bergsland & Jæger, 2014, s. 85). Jeg brukte kode navn under samtale med barnehagelærer og når jeg skrev ned observasjonen i etterkant.

Medstudenten som var med brukte fiktive navn på barna og barnehagelæreren når hen skrev

ned observasjonene og i samtalen. Ved transkribering over på pc brukte både jeg kodenavn og medstudent fiktive navn.

Konsekvenser handler i utgangspunktet om å passe på at det ikke påføres skade på deltager. Det kan også være positive konsekvenser som ny kunnskap, ettertanke og refleksjon (Bergsland & Jæger, 2014, s. 85). Positiv konsekvenser som kom underveis og i etterkant av prosjektet var: At prosjektarbeidet har motivert barnehagelæreren til å jobbe med farger og maling mer med barna og bruke andre gjenstander å male med. Personalet og styrer som ikke deltok i prosjektarbeidet viste interesse, syntes det var artig og stakk hode innom for å se hva som skjedde.

4.0 Funn og drøfting

I dette kapittelet vil jeg presentere funn fra prosjektarbeidet, både mine feltobservasjoner og medstudentens løpende protokoll. I tillegg vil jeg presenterer funn fra samtalene med barnehagelæreren. For å gjøre det mer strukturert og oversiktlig for leseren har jeg valgt å ha funn og drøfting i samme kapittel. Min interesse og kunnskap om temaet er med på å påvirke tolkningen som gjøres i drøftingen. Jeg vil ut fra funnene som jeg presenterer bruke teorien fra kapittel 2 til å svare på min problemstilling «*Hvordan kan en barnehagelærer jobbe med farger sammen med 1-3 åringer, gjennom materialet maling?*». Jeg har valgt å dele funn og drøfting kapittelet i 4 deler: pedagogen i fargelære, lader materiale og verktøyene, rommet og leke med barn. Disse overskriftene kom i løpet av analysearbeidet og ved kategoriseringen av datamaterialet.

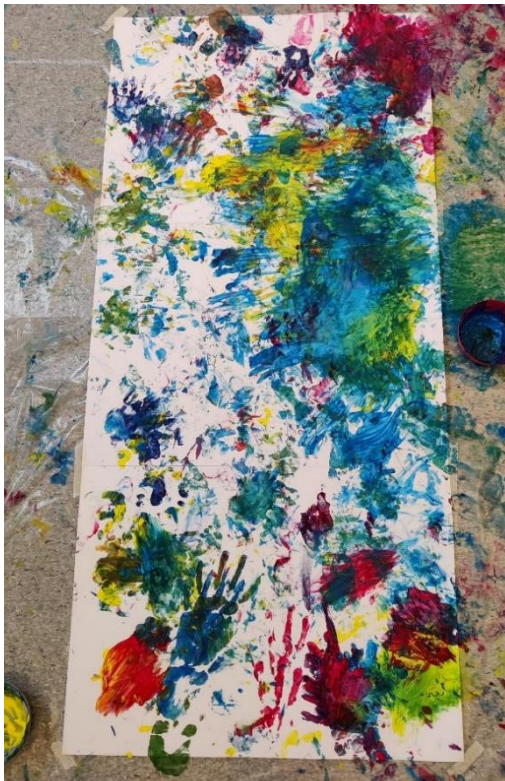
Informantene i oppgaven er fra samme barnehage og samme avdeling. Barnehagelæreren har jeg valgt å kalle Kim, dette er et fiktivt navn. Barna som er med har også fått fiktivte navn, men jeg har valgt å ha med alder. I oppgaven har jeg valgt å kalle barna Lut(1,8), Japp(1,8), Nille(2,11), Mika(2,6) og Iben(2,10).

4.1 Pedagogen i fargelære

I de to første aktivitetene hvor vi satt ved bordet startet jeg aktiviteten med å vise frem fargene som vi skulle male med og spurte hva dem het.

Når alle fargene var i skålene, spurte jeg «ser dere alle fargene?». Barna nikket på hode. Videre sa jeg «hvilken farge er dette?», og viste frem en skål med gulmaling. Nille(2,11) svarte «gul», og jeg sa «ja, det er gul» og delte ut to skåler med gulmaling. (første aktivitet)

Dette gjentok seg to ganger til med rød og blå, der de andre barna også sa navnene på fargene. Alle barna som var med, sa enten i første eller andre aktivitet navnet på en farge. Barna ble introdusert til rød, gul og blå som er primærfargene i Ittens fargesirkel. Ved å bruke klare og rene rød, blå og gul farger kan en blande seg til alle fargene i fargespekteret. (Øien, 2018, s. 319).

Bilde: 2

Jeg valgte malingsfargene spesifikt med tanke på Ittens fargesirkel, for at barna skal få kunne blande flere farger uten å ende opp med en brun, grå eller svart farge. Som Øien (2018, s. 319) skriver kan man ved bruke av en rød som har for mye gult i seg ikke klare å få til fiolett-fargen ved å blande blå og rød, men heller få en brunaktig farge. Pedagogen bør da velge primærfarger som er egnet til dette, og Øien (2018, s. 321) anbefaler å bruke yellow (gul), cyan (blå) og magenta (rød). Det å finne riktige primærfarger hadde jeg fokus på i prosjektarbeidet og man kan se at barna fikk et sterkt, tydelig og stort spektrum av farger. Kim sa i samtalen etter aktiviteten at barna *fikk farger overalt, spredde fargene utover og fikk bedre forståelse for farger da*

barna fikk dem på seg. Som Øien (2018, s. 324) skriver blir barn godt kjent med fargene ved å blande og utforske fargenes muligheter, og i tillegg se og sanse de ulike uttrykkene fargene kan gi.

Kjær (2016, ss. 104-107) har skrevet om de ulike rollene en voksen kan ta, og at man kan ta ulike roller etter behov. Rollen ved siden av er at den voksne og barn er sammen og i samspill, og sammen eksperimenterer, ler og undrer seg på samme premisser. Kim og jeg tok flere ganger denne rollen i løpet av aktivitetene og da særlig for å gjøre barna oppmerksom på når de hadde blandet farger. I eksemplet under vises det først at Kim setter ord på farger og hvilke farger som blandes, og det er også et annet eksempel på hvordan barn oppdager fargeblanding selv.

Kim ser på Nille(2,11), «se hva farge du får, oransje. Rød og gul blir oransje». (første aktivitet)

Lut(1,8) hadde brukt gulmaling på et sted også tok hen å malte med blå oppå. Fargene blandet seg sammen, Lut(1,8) sa «se!» og så på Kim. Kim var opptatt, jeg sa da «se du har fått grønn». Kim fikk med seg det og så på Lut(1,8) og sa «gul og blå blir grønn». (tredje aktivitet)

I Ittens fargesirkel kan man se at gul og blå blandes sammen til grønn, og denne oppdagelsen kunne vi se skjedde hos Lut(1,8) under aktiviteten. Ved hjelp av at en voksen tok rollen ved siden av ble de spontane situasjonene hvor fargene blandet seg satt ord på, og barna oppdaget at når det dukket opp en ny farge var dette noe de ville vise frem.

Kim sier i samtalen at barn er «*Veldig glad i farger. Glad i sterke farger. De har en klar tanke om hvilken farge de vil ha. De er glad i alt som har mye farger. «fine farger» er stas. Flasker med farger og glitter blir ofte båret rundt og studert*». (spørsmål 1)

Eksempelet under viser Lut(1,8) som bestemmer seg for hvilken farge hen vil ha.

Lut(1,8) sitter helt stille. Jeg ser på Lut(1,8) og sier: «Hvilken farge vil du ha?». Jeg viser frem fargene og spør: «Rød? Gul? Blå?». Lut(1,8) ser på fargene og sier «Rød.» samtidig som hen strekker seg mot skålen med rødmaling. Jeg gir rødmalingen til Lut(1,8) og Lut(1,8) ser på Nille(2,11) og gjentar bevegelsene Nille(2,11) gjør (andre aktivitet)

Lut(1,8) har en formening om hvilken farge hen vil ha, men kan det også diskuteres om Lut(1,8) hermer etter Nille(2,11)?

Bilde: 3

På bilde 3 ser man at barna som sitter ovenfor hverandre har brukt ganske like farger. Den første aktiviteten var tilrettelagt for at barn kunne inspirere og lære av hverandre om farger. Øien (2018, s. 315) skriver at læring skjer i samspill med andre og at personalet skal fremme læring gjennom ulike opplevelser. Kim og jeg la til rette for at barna kunne inspirere og lære av hverandre ved å sette dem mot hverandre.

Bilde: 4

På bilde 4 kan en se hvordan Kim og jeg valgte å teste hva som skjedde når vi satte barna på skrå ovenfor hverandre istedenfor rett ovenfor. Barna hermer da ikke like mye, men læringen var der gjennom at barna var i samspill med hverdande.

Ifølge Øien (2018, s. 304 & 305) som referer til ulike undersøkelser er fargene barn foretrekker rød, kjølige farger og skarpe farger. Hun skriver også at de fargene som er minst foretrukket hos barn er gul og oransje. Siden det finnes så mange undersøkelser og ulike svar på hva barn foretrekker av farger og ikke, er det vanskelig å gi et endelig svar. Som Øien skriver kan en likevel se at barn foretrekker noen farger fremfor andre. At barn har en farge de foretrekker skal jeg ikke si meg uenig i, men jeg tror ikke barn buker denne fargen mest i maleaktiviteter ut ifra min tolkning. I de tre aktivitetene vi gjennomførte brukte barna alle fargene, men det var ikke på hver aktivitet de gjorde det. I forhold til de yngste barna tolker jeg ikke at de har en formening om hvilke farger de liker minst. Det er som Kim sa *Glad i alt som har mye farger*. Jeg tror ikke barna er så opptatt av om fargen er oransje, grønn eller gul. Det at barn minst foretrekker gul og oransje kan jeg ikke si meg enig i, hvert fall ikke i forhold til maleaktivitet blant de yngste barna.

Rollen jeg tok da jeg skulle spørre barn om hvilke farger de ville ha, var å stå foran. Kjær (2016, ss. 104-107) beskriver denne rollen som en styrende rolle, som setter rammer og strukturer. Pedagogen som står foran skal skape mening, en inspirerende stemning og sette de fysiske rammene. Det var viktig at jeg tok denne rollen særlig i starten for å hjelpe dem til å få den fargen de ville ha. I tillegg, som Kjær skriver, skulle jeg hjelpe barn med å skape mening og få en inspirerende stemning. I rammeplanen for barnehagen (2017, s. 27) står det at barn har rett til egne meninger, synspunkter, og tanker. Det er barnehagens oppgave å ivareta barnas rett til medvirkning. Ved at jeg tok rollen foran, ivaretok jeg også barns rett til medvirkning fordi barnets mening ble anerkjent. Jeg så på barna som kompetente og som beings(er) ved å se på deres meninger og synspunkter som betydningsfulle (Greve, 2014, s. 124).

4.2 Å lade materiale og verktøyene

Materiale i prosjektarbeidet er maling. Jeg definerer også lekene, skjeene, plastmappene, hender og føtter som materiale og verktøy.

Kim vektlegger i samtale det å være en trygg voksen, prosess ikke produkt, rollen hen får og at det skal være/er på barns premisser i samtalen. Kim snakker også om å lade materialet i samtalen, men bruker andre ord som å *sette i gang litt endring*. Eksempelet under viser hvordan starten på den ene aktiviteten gikk, og hvilke rolle Kim og jeg tok.

Iben(2,10) kommer inn sammen med Kim. Iben(2,10) vil ikke sitte på en stol for seg selv, men vil sitte med Kim. Så Iben(2,10) sitter i fanget til Kim og gjemmer seg litt unna.

Iben(2,10) putter hendene foran ansiktet og Kim forteller hvem jeg er og hvem (observatør) er. Iben(2,10) ser på oss, men sitter fortsatt tett inntil Kim. Jeg tar frem posen der skjeene ligger og sier: «I dag har jeg med noe nytt som vi skal male med.». Skjeene lager en lyd da de dunker borti hverandre og jeg rister på posen slik at det blir mer lyd. Jeg ser på Iben(2,10) og spør: «Hva kan dette være?». Iben(2,10) tar sakte vekk hendene fra ansiktet. jeg trekker så frem skjeene og viser de frem. Ser fortsatt på Iben(2,10) og Iben(2,10) (lyser litt opp i ansiktet) og Japp(1,8) svarer i kor: «Skje». Nille sier så: «Skje». og Lut(1,8) sier «Skje». jeg setter skjeene i skålene og Iben(2,10) satte seg opp og utbrøt: «Æ tror æ klarer.». Iben(2,10) tok opp skjeen som lå i blåfargen, tok maling i som man tar med en skje og helte over på arket. Når det landet på arket tok Iben(2,10) mer maling og så opp på Kim og gjentar: «Æ tror æ klarer dette, æ». Kim ser ned på Iben(2,10) og sier: «Ja, det tror jeg også at du klarer.». Iben(2,10) begynte å smøre ut malingen med skjeen. (andre aktivitet)

Å lade et materiale kan pedagogen gjøre ved å sette dem i bevegelse (Kjær, 2019, s. 47 & 48). Jeg starter aktiviteten med å lade skjeene som er både materiale og verktøyet ved å gjemme det. Dette gjør jeg for å gi skjeen en energi, gjør skjeen attraktive og inviterer barnet til å delta. Kjær skriver om nettopp dette når hun tar opp hva som skjer når man lader materialet. Jeg tar rollen foran ved å sette rammene og strukturen, og jeg gir prosjektet en inspirerende stemning (Kjær, 2016, ss. 104-107). Mens jeg lader materialet har Kim en annen rolle som Kjær har skrevet om. Kim tar rollen ved siden av når hen er sammen, og i samspill med Iben(2,10) som virker litt utrygg. Kim og Iben(2,10) eksperimenterer, ler og undrer seg sammen på samme premisser. Kim og jeg, på hver vår måte støtter, beriker, gir rom, er oppmerksom, viser respekt og er lyttende i Iben(2,10) sitt møte med kunst- og håndverksaktiviteten (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51).

Fønnebø (2015, s. 32) skriver at danning i kunst og håndverk handler om å skape trygghet, glede, pågangsmot og skaperlyst. En trygg leder kan bidra til at frykten for å ikke prestere bra nok forsvinner og blir glemt av barn. Trygghet som Kim gir Iben(2,10) og det at jeg har ladet skjeene ved å gjemme dem, gjorde at Iben(2,10) fikk trygghet, skaperlyst, pågangsmot og etter hvert glede. Det var ikke noe karv om hva Iben(2,10) skulle male og Kim var den trygge voksne, som jeg tror gjorde at Iben(2,10) ikke følte hen måtte prestere på en spesifikk måte. Ifølge Fønnebø (2015, s. 35) handler ikke kunst og håndverksaktiviteter om å bare lage noe som personalet kjenner igjen og som er naturalistisk. Fønnebø mener at det blir vanskelig å fremme danning om vi hele tiden leter etter det fine og rette resultatet, og ikke ser på

prosessen. I samtalen med Kim sier hen det er *deres produkt, ikke voksnes, men om det skal være et produkt stopper ofte voksne barna før det blir «ødelagt» eller «ugjenkjennelig» (første aktivitet)*. Jeg er enig med Fønnebø og Kim, men som barnehagelærer kan man sette rammer og strukturer, og likevel fremme danning. En barnehagelærer trenger ikke å ha fokus på hva det skal bli, og bør tenke på hvilke ord hen bruker. Det Kim sier er viktig. Dette er fordi vi som voksne ofte blir for opptatt av det vi har planlagt, og det spesifikke produktet vi vil stå igjen med. Vi stopper kanskje barna fra å få uttrykke seg i disse skapende prosessene. Iben(2,10) får ikke en oppgave som sier hva hen skal lage, men hen får et verktøy og materiale som hen kan bruke på den måten hen vil og de voksne setter ikke noen krav.

Rammeplanen for barnehagen (2017, s. 10) skriver at barn har rett til å bli oppmuntret, sett, hørt og få delta i aktiviteter. Det er viktig at aktiviteten er tilrettelagt barna som skal delta. Kim legger vekt på at det skal og er på barnas premisser. Ifølge Øien (2018, s. 315) bør barn bli utfordret og inspirert av personalet til nye og tilrettelagte aktiviteter, for at barn skal få lære om farger og få gode opplevelser med farger på flere områder. Barnehagelærere kan ved å bruke leker, skjeer eller kroppen, utfordre og inspirere barna. En barnehagelærer kan tenke litt utenfor boksen, ta inspirasjon fra nettet for å finne aktiviteter som utfordrer og inspirerer. Som Øien skriver vil det gjøre at barna får lære om farger og får gode opplevelser med farger på flere områder.

4.3 Rommet

Jeg startet hver aktivitet med å sette frem maling, legge frem ark og gjemme eller gjøre klart det verktøyet vi skulle male med. Kjær (2019, s. 55) skriver det er viktig at pedagogen gjør rommet klart ved å for eksempel legge frem utstyr, sette på musikk eller rydde bort ting som kan forstyrre. Hun sier at dette gir rommet en stemning, og kan da hjelpe barna med å bli sporet inn på det som skal skje. I tillegg til det Kjær skriver, gjorde jeg også klart rommet for at barnas estetiske og lekende uttrykksformer skal bli støttet ved å få tilgang til rom og materialer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51). Rommet påvirker oss bevisst og ubevisst, og jeg vil tro at barna ville blitt påvirket om jeg ikke hadde gjort klart rommet (Hansson, 2016, s. 25).

Eksempelet under er hentet fra siste aktivitet når vi maler med kroppen, barna har drevet med aktiviteten en stund og nå tar den en ny vending.

Jeg sier: «Nille har fått en ny farge.».

Japp(1,8) svarer: «Jeg og»

Japp(1,8) : «Nå kommer jeg!». Reiser seg opp og løper over arket.

Lut(1,8): «Nå kommer lut!». Går etter Japp(1,8) .

Japp(1,8) : «Her kommer Lut. Her kommer jeg».

Japp(1,8) : «og male.». tar handa si ned i malingen og på papiret.

Lut(1,8): «Og male.». klasker handa på papiret.

Dette gjentas flere ganger. Barna går ut og inn av denne leken, Mika(2,6) blir også med i leken flere ganger. Nille(2,11) er mer opptatt av å male på seg selv, men blir med noen ganger.

Øien (2018, s. 324) skriver at det finnes nesten ingen begrensninger når det kommer til redskaper som kan brukes når man skal blande farger. I eksempelet over kan vi se at barna ikke har noen begrensninger på hva som kan være redskapet, materialet eller verktøy når barnet skal blande farger. Rammeplanen for barnehagen (2017, s. 51) vektlegger at skal barn få uttrykke seg estetisk ved å bruke ulike verktøy, teknikker og materialer. Japp(1,8) og Lut(1,8) bruker beina og fart til å blande fargene.

Kim og jeg tar rollen bak som er en av rollene Kjær (2016, ss. 104-107) skriver om. En barnehagelærer kan ta denne rollen når hen skal forstå eller se barnets kunnskap. Kjær skriver at å stå bak handler om å observere og å lytte for å møte uttrykkene og hjelpe barn til å utvikle seg videre. Lut(1,8) og Japp(1,8) leker godt sammen, og har ikke noe behov for at Kim eller jeg tar en rolle som ved siden av eller foran. Kim og jeg bruker heller denne muligheten til å observere, få kunnskap og lytte til barnas opplevelser, som Kjær (2019, s. 92) påpeker er en viktig oppgave for en barnehagelærer. I tillegg skriver hun at det er viktig å ivareta barneperspektivet som handler om å imøtekomme og få en forståelse for hvordan barn nærmer seg materiale eller temaet. Kim og jeg får et nærmere blikk på hvordan barna møter temaet farger ved å ta rollen bak, observere og lytte. I tillegg til å se hvordan barna bruker kroppen som verktøy i fargeblandingsprosessen.

Ifølge Moe (2018, s. 179) kan rommet gi informasjon om hva vi skal eller kan gjøre i rommet. Hvilken informasjon gir et rom hvor stoler og bord er skyvet til side, og et stort ark og skåler med maling ligger på gulvet? Moe skriver at om rommet er iscenesatt til fysisk aktivitet vil barn reagere annerledes enn om rommet er iscenesatt for kunst og håndverksaktiviteter. Et rom som er et iscenesatt for både fysisk aktivitet og kunst og håndverksaktiviteter, vil barna gjøre nettopp det som skjedde i fortellingen over. Barna startet med en fysisk lek, løping, herming og maling annen hver gang og samtidig. Moe (2018, s. 181) skriver om rommet som

den tredje pedagog som handler om at rommet skal inspirere til læring, lek og skapende aktiviteter. Rommet her inspirerer til den leken de hadde, og læringen skjer i samspill med de andre barna. Jeg la til rette for at rommet kunne bli den tredje pedagogen ved å legge til rette og gjør ting tilgjengelig for barna. I rammeplanen for barnehagen (2017, s. 20) står det at personalet skal inspirere til lek ved å legge til rette lekematerialer, tid og rom. Hansson (2016, s. 25) som også skriver om dette, skriver at rommets beskaffenhet og tidligere erfaringer er med på å påvirke hva slags handlinger barn kan gjøre i rommet. Lut(1,8) og Japp(1,8) som var de yngste barna startet med denne leken og Mika(2,6) ble med etter hvert. Det som er interessant er at Nille(2,11) ikke var mye med i forhold til de andre barna. Jeg tror Nille(2,11) sine tidligere erfaringer har påvirket hvordan hen deltok i den fysiske leken. Et eksempel Hansson kommer med viser likheter med det som skjedde i fortellingen over. Eksempelet viser at gjennom å fjerne stoler og bord i et rom, kommuniserer rommet til andre mer fysisk aktivitet. Nille(2,11) sin måte å delta i aktiviteten kan også tolkes som at hen bruker bortvendt engasjement. Nille(2,11) deltar ikke aktivt i leken, men sitter og oppserverer fra sidelinjen (Kjær, 2019, s. 30).

Som barnehagelærer kan det være interessant og viktig å anerkjenne barns ulike måter å delta på. Japp(1,8) i fortellingen bruker deltagerstrategien tilføyde noe nytt. Kjær (2019, s. 29 & 30) skriver at i deltagerstrategien tilføyde noe nytt ligger betydningen i selve ordet og handler om å tilføyde noe nytt eller finne en egen vei å gå. Japp(1,8) bruket kroppsspråket og verbalspråket, og tilføyde noe nytt ved å begynne å løpe over og rundt arket og si *her kommer jeg*. Lut(1,8) som da hermet etter brukte deltagerstrategien imitasjon/etterligning som, Kjær skriver betyr det at barnet hermet etter kroppslige bevegelser, ord og lyder av et annet barn eller voksen.

4.4 Leke med barn

Jeg sitter på gulvet sammen med barna ved siden av arket som barna maler på.

Lut(1,8) fikk maling på hendene sine og viste det til meg. Jeg viste mine hender, og sa «hendene dine har blitt rød». Japp(1,8) som sto ved siden av meg tok hendene sine ned i blåmalingen og malte den ene hånda min. Japp(1,8) fortsatte å ta mer maling på hånden til jeg. Jeg sa «skal jeg lage håndavtrykk?». Japp(1,8) nikket. Jeg tok hånden sin ned på arket og lagde et håndavtrykk. Japp(1,8) tok også hånden sin ned på arket. Lut(1,8) ble med å male hånden til jeg. Dette gjentar seg et par ganger før Lut(1,8) og Japp(1,8) går rundt arket noen runder også kommer tilbake. De maler hånden til jeg.

Igjen går Lut(1,8) og Japp(1,8) noen runde rundt arket, kommer tilbake oppdager at den andre hånden ikke har maling på seg og maler den. Japp(1,8) lagde håndavtrykk og jeg hermet etter (tredje aktivitet).

Øien (2018, s. 324 & 325) skriver at fargeblanding med barn kan skape glede og være en morsom måte å leke på. Det oppsto en lek med meg, Lut(1,8) og Japp(1,8) som både skapte glede, var morsom og sanselig. Øien skriver også at det å male på gulvet gir større mulighet for fysisk lek og samarbeid, barna får utforsket fargenes muligheter, sanseuttrykkene og bli bedre kjent med fargene. Fortellingen over er fra siste aktivitet hvor vi malte på gulvet, og i de andre aktivitetene skjedde det ikke noe lignende. Det kan ha noe med det Øien skriver, og det at jeg ble med i leken i stedet for å si nei var noe jeg gjorde bevisst. Ifølge Moe (2018, s. 116) er nei et ord som i estetiske eller skapende prosesser regnes som er fyord, og ved bruk av ordet nei vil det skape usikkerhet og sannsynligheten for at barn ytrer seg igjen blir mindre.

Kim sier i samtalen *voksne har lagt begrensninger for det å male fra barna er veldig små, så 1-2 åringene har en klar tanke om hva «å male» er. Det å da få frie tøyler og se hva barna gjør er spennende både for barna og for de voksne. Barna har kanskje hørt mye nei og ikke.* Det å ikke sette begrensninger tolker jeg som at man ser det kompetente barnet eller barnet som beings (er). Tidligere så man på de yngste barna som en ufullkommen voksen, uten kompetanse, umodne, «tomme krukker» som skulle fylles. Dette synet på barn kan kalles *becomings* (skal bli) (Greve, 2014, s. 124). Jeg tror barnehagelærere er for gode til å sette begrensninger, og bør bli flinkere på å ha frie tøyler som Kim sier, gjennom dette ser man også på det kompetente barnet. Dette er for at barn skal få gleden av å leke med og bli kjent med farger.

Ifølge Öhman (2012, s. 15) er det i leken at barn får uttrykke seg, danne en følelse av mestring, kompetanse og god selvfølelse. Å få tid og rom til å leke er av avgjørende betydning. Det å sette av tid og rom til lek er barnehagelærerens oppgave, i fortellingen over har jeg gjort klart rom og satt av tid til lek med farger. Øien (2018, s. 316) skriver at barnehagelærere må ta barns ideer og innspill på alvor. Da viser vi barnet forståelse og respekt, som gjør at barnet kan oppleve mestring og motivasjon. Innspillet Japp(1,8) kom med var non-verbalt, Japp(1,8) tok hånden sin og malte min hånd. Det var der leken startet og jeg tok i mot Japp(1,8) og senere også Lut(1,8) sitt innspill, og viste dem da forståelsen og respekt som Øien skriver om. Lek skjer både sammen med andre og alene, barn skal få erfare glede (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20). Jeg gjorde klart rommet og tok imot ideen og

innspillet til Japp(1,8) og Lut. Dette gjorde at barna kunne få leke sammen med andre og erfare glede ved å få forståelse og respekt, og oppleve mestring.

Kjær (2019, s. 92) skriver at det er viktig at barnehagelærer tar et barneperspektiv, og da er det å se etter de yngste barns sanselige og kroppslige uttrykk viktig. Dette har med at de yngste bruker lyder, gester, mimikk og ord for å uttrykke sine meninger fordi de ikke har utviklet et verbalspråk enda. Rammeplanen for barnehagen (2017, s. 23) belyser at barn sine ulike verbale og non-verbaleuttrykk skal bli respondert, anerkjent og stimulert. Jeg gjør det ved å ta et barneperspektiv, og var oppmerksom på kroppsspråket til barna og den sanselige opplevelsen som både jeg og barna fikk når Lut(1,8) og Japp(1,8) malte på meg. Greve (2014, s. 124) skriver at erfaringen og kunnskapen en barnehagelærer har om de yngste barna vil variere. Jeg tok barneperspektivet som er viktig for at jeg skal skaffe meg kunnskap om hvordan de yngste barna deltar. Rollen jeg tok i denne leken var *ved siden av* (Kjær, 2016, s. 106). Før denne handlingen skjedde, hadde jeg stå bak rollen og da observerte og lyttet jeg til barna. Jeg byttet rolle, og det er fordi jeg så at det var behov for det. Jeg tok da rollen ved siden av som gjorde at jeg kunne utvide barns forståelse, bidra til eksperimentering, undersøkelser, utprøvinger og undring og stimulerer deres nysgjerrighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51).

Moe (2018, s. 161 &162) skriver at i barns første leveår er det mye sanselig utforskning og eksperimentering. Han mener det er viktig for barns utvikling å få utviklet sanseapparatet ved å få opplevelser og erfaringer gjennom sansene. Barnehagelærere har som oppgave å legge til rette for aktiviteter sånn at barn får utviklet sanseapparat. I fortellingen over så får barna mye sanselig utforskning ved å male på seg selv, meg og ved å få løpe. Eksperimenteringen skjer når de maler på hånden min, og etter som de malte med forskjellige farger dukker det opp nye. Det er ikke bare barna som får utviklet sansene, men jeg også. Jeg får i tillegg erfare hvordan barna kan føle det når de smører seg selv inn med maling.

Avslutning

Farger fører til læring gjennom eksperimentering, lek og stimulering. De er sansestimulerende, og barn får utviklet seg og får erfaringer gjennom fargene (Øien, 2018, s. 295). Som barnehagelærer har hen utdannet seg til en profesjon og tatt en profesjonsutdanning. Faget kunst, kultur og kreativitet er at av fagene studenter tar i barnehagelærerutdanningen. Kunst og håndverk er en stor del av barnehagehverdagen, og kunnskapen barnehagelærere har er varierende. Det er viktig at barnehagelærere har basiskunnskap om ulike materialer (Moe, 2018, s. 161). Det å ha basiskunnskap om farger er en del av dette, for farger er en del av maling som materialet. Jeg som har mye kunnskap, erfaring og interesse for farger, vil gjerne se og tolke ting annerledes enn andre personer. Forslund (2005, s. 4) påpeker at farger er en stor del av vårt liv, men at vi likevel sitter med for lite kunnskap om dem. Fargene er noe vi bør kunne mer om, og dette kjenner jeg meg igjen i.

Jeg har i denne prosessen fått vært med på noen spennende aktiviteter med barn og en barnehagelærer. I prosjektet har jeg prøvd å finne svar på min problemstilling som er «*Hvordan kan en barnehagelærer jobbe med farger sammen med 1-3 åringer, gjennom materialet maling?*». Det er ikke et mål å komme med en fasit, men å inspirere og motivere barnehagelærere til å jobbe med farger. Likevel finnes det svar som gir muligheter.

En barnehagelærer som bruker malingsfarger, spesifikt med tanke på Ittens fargesirkel, vil gjøre at barna får til å blande klare og rene farger i fargespekteret. Det er viktig å velge magenta, cyan og yellow for at barn skal få bedre forståelse for farger og fargeblanding. Barnehagelærere kan gjøre barn mer oppmerksom på at de blander farger, og legge til rette for at barn kan lære og inspirere av hverandre. Det er ulike roller som barnehagelærere kan ta som gjør at hen kan få kunnskap om barns deltagelse og øve seg på å observere og lytte. Barnehagelærere kan bytte roller etter behov, og få satt ord på de spontane situasjonene. I maleaktiviteter kan barnehagelærere sette rammer og strukturer, men hovedfokuset bør være på den skapende prosessen til barna. En barnehagelærer som lett setter begrensninger, bør bli flinkere på å ha frie tøyler og se det kompetente barnet. Dette fører til at barn blir kjent med farger og opplever glede i lek med farger. Det at barnehagelærere ivaretar barneperspektivet, gjør at hen kan få en forståelse for hvordan barna nærmer seg temaet farger. I tillegg oppdager barnehagelærere hvordan barn bruker kroppen som verktøy i fargeblandingsprosessen. Barnehagelærere kan lade materialet for å gi det ny energi, gjøre det attraktivt og invitere barn til å delta. Materialer og verktøy som leker, skjær eller kroppen kan brukes for å utfordre og

inspirere barna i arbeid med farger. Som barnehagelærere er det en fordel å tenke litt utenfor boksen.

Det kan være interessant og viktig å anerkjenne barns ulike måter å delta på. Barn kan delta ved å herme, tilføye noe nytt, leve seg inn eller observere.

En barnehagelærer kan ved å gjøre klart rommet få barna sporet inn på det som skal skje.

Rommet og tidligere erfaringer påvirker barn og voksne, både bevisst og ubevisst. Det er viktig å se mulighetene og ikke begrensningene når man skal blande farger med barn.

Min problemstilling har mange mulige svar. Det jeg ønsker å sette fokus på er pedagogen i fargelære, roller barnehagelærer kan ta, prosessorientert og lade materiale eller verktøy. Jeg ser også viktigheten av å være bevisst på rommets påvirkning og anerkjenne barns ulike måter å delta på.

Referanser

- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanning* (ss. 51-86). Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Forslind, A. (2005). *Färg: Lek och experiment*. Stockholm: Alfabeta Bokförlag.
- Fønnebø, B. (2015). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen*. Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Greve, A. (2014). Framtidens barnehage. De yngste barna i barnehagen. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærer utdanningen* (ss. 123-128). Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Hansson, H. (2016). *En barnehage til begjær: å gi form til barnehagens innhold*. Bergen : Fagbokforlaget.
- Holgensen, S.-E. (2002). *Mening og deltagelse-iagttagelse af 1-5-årige barns deltagelse i musikundervisning*. København: Danmarks Pædagogiske Undiversitet.
- Johannessen, A., Tufte, P., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag AS .
- Kjær, A. (2016). *Prosjektarbeid i barnehagen, fra fascinasjon til fordypelse*. Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Kjær, A. (2019). *Sanselig prosjektarbeid med barn 0-2 år*. Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- Libero. (u.d.). *Kreative leker for barn – inspirasjon og morsomme tips*. Hentet februar 20, 2021 fra Libero: <https://www.libero.no/barnet-ditt/artikler/smabarn/kreative-leker-for-barn--tips-til-leker/>
- Moe, J. (2018). Barns møte med kunst og kultur. I J. Moe, N. S. Frisch, & M.-A. Letnes (Red.), *Boka om kunst og håndverk* (ss. 77-126). Oslo: Universitetsforlaget.

Moe, J. (2018). Materialer, form og rom - inne og ute. I Frisch, Letnes, & Moe (Red.), *Boka om kunst og håndverk i barnehagen* (ss. 155-193). Oslo: Universitetsforlaget.

Norsk senter for forskningsdata. (u.d.). Hentet april 29, 2021 fra Norsk senter for forskningsdata: <https://www.nsd.no/>

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum.

Øien, V. D. (2018). Farge. I Frisch, Letnes, & Moe (Red.), *Boka om kunst og håndverk i barnehagen* (ss. 295-334). Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg

Vedlegg 1

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Barn og farger»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se hvordan en barnehagelærer kan jobbe med farger med 1-3 åringer. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å se hvordan barnehagelæreren sammen med barn kan jobbe med farger i ulike maleaktiviteter.

Problemstillingen er «Hvordan kan en barnehagelærer jobbe med farger sammen med 1-3 åringer med fokus på maling?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger at ditt barn skal delta i prosjektet innebærer det at barnet deltar i 3 maleaktiviteter. Jeg vil observeres og være deltagende, og en medstudent observere fra sidelinjen og ta notater. Observasjonene og notatene vil bli datainnsamlingen til bacheloroppgaven. Hvis du som foreldre ønsker å høre om prosjektet på forhånd, ta kontakt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.21.

Med vennlig hilsen

Emilie Strande Årnes

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *[sett inn tittel]*. Jeg samtykker til:

- å delta i (*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju, spørreskjema, observasjon*).

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

Vedlegg 2

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Barn og farger»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se hvordan en barnehagelærer kan jobbe med farger med 1-3 åringer. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å se hvordan barnehagelæreren sammen med barn kan jobbe med farger i ulike maleaktiviteter.

Problemstillingen er «Hvordan kan en barnehagelærer jobbe med farger sammen med 1-3 åringer med fokus på maling?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på 3 maleaktiviteter, en samtale i forkant og en i etterkant av hver aktivitet. Jeg vil observeres og være deltagende, og en

medstudent observere fra sidelinjen og ta notater. Observasjonene og notatene vil bli datainnsamlingen til bacheloroppgaven. Hvis du ønsker å høre om prosjektet på forhånd, ta kontakt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.21.

Med vennlig hilsen

Emilie Strande Årnes

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *[sett inn tittel]*. Jeg samtykker til:

- å delta i (*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju, spørreskjema, observasjon*).

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.